

ILMAILUALAN UNIONI IAU:N JÄSENLEHTI

Unioni

19.10.2012
NRO 5

FAM huoltaa ja korjaa / Uhkasakkojupakka / Paperit kuntoon

3 Pääkirjoitus

4 FAM huoltaa ja korjaa

Markus Berg

- 8 Uhkasakkojupakka
- 9 Lyhyt käänkö
- 10 Sosiaaliturvashoppailua Olkiluodossa
- 10 Uusi konsepti osatyökykyisten työllistymiseen
- 11 Isälle korvamerkitä vapaa pitenemässä
- 12 Maahanmuuttajien suomen opetus yhä vähäistä
- 14 Vanhan mantereen konserniyhteistyötä
- 15 Kentän tasolta
- 16 Työtön
- 18 Käy paperisota huolella
- 20 Veroparatiisien parasitit
- 21 Laki Luke kahvikupposella
- 22 Testaa työpaikkasi
- 23 Kolumni
- 24 Jukeboksi
- 28 Ne tulevat aina öisin – Puhdistus
- 30 Uuden luottamusmieheskuden alku lähestyy
- 30 Kuvakulma
- 31 Huugo Tungo
- 32 Kuntavaalit 28.1.2012

KANSIKUVA:

Kasvottomat miehet työehto-ostoksilla

Grafiikka – Karoliina Ilonoja

Luottotietonsa menetti – JM Koskinen

Unioni

Leikki 4400
16. Vuosikerta

Julkaisija
Ilmailualan Unioni IAU ry

ISSN
1795-2840 (Painettu)
1795-343X (Verkkoletti)

Päätoimittaja
Juha-Matti Koskinen
Puh. 040 766 9040
juha-matti.koskinen@iau.fi

Toimitussihteeri
Pekka Kainulainen
Puh. 040 528 8166
pekka.kainulainen@iau.fi

Toimituskunta
Markus Berg
Reijo Hiltunen
Pekka Hintikka
Arto Kujala
Ari Miettinen
Vesa Suni
Sari Virta
Jyrki Väyrynen

Toimitus
John Stenbergin ranta 6
PL 337
00531 HELSINKI
Fax. (09) 47857 250

Osoitteenmuutokset
Liiton jäsenistön osoitteenmuutokset päivittyvät automaattisesti postiin/väestörekisteriin tehdyn ilmoituksen perusteella. Muut osoitteenmuutokset voi toimittaa mieluiten sähköpostitse osoitteeseen iau@iau.fi.

Ilmestyminen
Lehti ilmestyy 2012 kuusi kertaa.
Ilmestymisaikataulu sivulla 30.

Aineisto
Toimitus ei vastaa pyytämättä lähetettyistä aineistoista eikä palauta niitä.

Ulkoasu
Karoliina Ilonoja

Paino
Sälekärin Kirjapaino Oy
Somero

Muutosvastarinnankiiski

Niin kuin hyvin tiedetään, on Jumala kaikkivaltias, kaikkietävä ja kaukaa viisas. Tällä kertaa hän ei kuitenkaan ole ryhtynyt paloaukean polttamiseen, vaan antanut viisautta maamme lainsäätäjille säätää lakeja työn tekemisen ja teettämisen säätelyyn. Keskeisimmät niistä ovat vapaassa järjestyksessä, tässä kirjoituksessa niiden keskinäisiä suhteita arvottamatta tai pohtimatta, työehtosopimuslaki, työsopimuslaki ja työaikalaki. Näiden lakien tarkoitus ja sisältö on samanaikaisesti sekä ottaa huomioon työllistämisen edellytyksiä, että suojata työntekijää. Lait antavat kuitenkin vain reunaehdot, sen jälkeen on työelämän toimijoiden vuoro jalostaa ne käytännön tasolla sopimuksiksi ja toimintatavoiksi.

Suomessa valtakunnan tasolla tämä on perinteisen järjestelyn mukaan tehty niin sanotulla kolmikantayhteistyöllä, jossa maan hallitus päävastuun kantajana yhdessä keskusjärjestöjen kanssa koordinoi ja sopii suurista linjoista, joiden rajoissa työnantaja- ja työntekijäliitot sitten yhdessä hoitavat omat tonttinsa. Tämä menettelytapa on nauttinut suurta luottamusta ja usein osoittautunut menestykselliseksi. Luonnollisesti sillä on ollut myös kriittikkonsa. Sitä kohtaan esitetty arvostelu on yleensä keskittynyt kahteen asiaan. Toimiakseen tehokkaasti se on edellyttänyt molemmilta osapuolilta korkeaa järjestäytymisastetta, jonka periaatteessa voi katsoa, jos ei uhkaavan, niin ainakin johdattelevan loukkaamatonta järjestäytymisoikeutta. Suurempana huolenaiheena on kuitenkin nähty järjestelmän hitaus, jäykkyys ja kyvyttömyys reagoida yhä nopeampina toistiaan seuraaviin talouden heilahduksiin. Kuten arvattavissa on, tämä huoli on koskenut nimenomaan työnantajapuolta ja talouden taantumaa, eikä niinkään sitä että palkat eivät olisi kasvaneet riittävän rivakasti nousukaudella.

Näin on mahdollista ajatella. Arvostelijoilta on kuitenkin puuttunut käytännön vaihtoehto ongelman ratkaisuksi. Useimmiten on viitattu vain, että sopimista pitäisi entistä enemmän siirtää työpaikkatasolle. Vaan olisiko sekään edes yritysten itsensä kannalta onnistunut ratkaisu? Selkeän kumppanin puuttuessa nekin neuvottelut etenisivät hitaasti ja melko varmasti tuottaisivat kaikkien osapuolien kannalta epävarmoja, -tasaisia ja -tyydyttäviä tuloksia.

Jos laskeudumme valtakunnalliselta työmarkkinatasolta ilmailualan todellisuuteen, voimme todeta neuvottelujärjestyksen, jossa osapuolina ovat olleet liitot tuottaneen kaikkein pysyvimmät ratkaisut työehtojen järjestämiseksi. Usein ainakin yhtä nopeasti, jos ei nopeammin, kuin jos kyseessä on ollut järjestäytymätön työnantaja. Valmiutta jatkuvaan neuvotteluun on löytynyt molemmin puolin. Järjestelmän voi siis katsoa olevan niin joustava, kuin on sen osapuolien kyky ymmärtää ja hyväksyä toistensa tavoitteet. Kalastelijat saavat useimmiten saaliikseen vain muutosvastarannan kiiskan.

Karoliina Ilonja

”

Parempi että hiljaa hyvä tulee, kuin ei ollenkaan.

JM KOSKINEN

FAM huoltaa ja korjaa

Finnish Aircraft Maintenance Oy (FAM) on suomalainen koti- ja ulkomaisia syöttöliikennekoneita huoltava yritys. FAM on perustettu vuonna 2008.

■ Tapaan pääluottamusmies ja lentokonemekaanikko **Ville Linnolan** Helsinki-Vantaan lentoaseman etelänurkassa sijaitsevan lentokonehallin ulkopuolella. Halli on suhteellisen uusi, se valmistui 2009 huhtikuussa. Seuratesani Villeä toimistotilojen läpi huoltohalliin, hän kertoo, että heillä on hallinto- ja virastotyöntekijöitä noin 20 ja mekaanikkoja, asentajia, levyseppiä ja varastotyöntekijöitä, eli käsillään fyysistä työtä tekeviä, noin 45.

Hallissa on tapaamishetkellä kolme ATR-konetta huollossa, tilaa olisi kuu-delle. Huollossa olevaan ATR:ään on vaihdettu potkurin lapa ja kone on saatava ulos koekäyttöä varten. Ville avaa tottuneesti hallin oven, ottaa käteensä radiopuhelimen ja hyppää hinaustraktorin ohjaamoon. Mekaanikot turvaavat siivenkärkien vieressä koneen ulostyöntämistä. Ihmettelyn jälkeenpäin operaation tarpeellisuutta, koska monessa muussakin lentokonehuoltofirmassa riittää yksi

mies hallin oven käyttöpaneelin vieressä näyttämässä peukaloa. Ville sanoo, että heillä on sovittu toimittavan näin, jotta kalliilta vahingoilta säästyttäisiin. Tämä on varmin tapa, joten oikoa ei kannata.

Ville kertoo, että heillä tehdään siis ns. linjahuoltoja, eli päivittäin tai viikoittain toistuvia huoltotoimenpiteitä ja tarkistuksia asiakkaiden koneisiin, sekä vika-korjauksia. A-huollot eli noin kuukauden välein toistuvat huollot ovat myös mahdollisia. Edeltävinä vuosina tehtiin

jopa vuosittaisia huoltoja eli ns. c-huoltoja, mutta niistä on nyt pääasiassa luovuttu. Kuitenkin tapaamishetkellä hallissa oli yhden asiakkaan kone, jossa tehtiin mm. päälaskutelineiden vaihtoa, eli vähintäänkin c-huoltotason työtä.

Hetken päästä koekäytössä ollut ATR hinataan takaisin halliin. Vasemman siiven potkurin eteen työnnetään työteline ja kaksi mekaanikkoa kiipeää irrottamaan spinnerin kupua. Koska yksi potkurin lavoista vaihdettiin, täytyy kokeilukäytön jälkeen katsoa, ettei öljyä vuoda liitospinnoista. Vuotoja ei ole, joten spinnerin kupu asennetaan takaisin paikalleen, huoltodokumentit kuitataan ja kone on valmis lentämään.

Käymme katsomassa hallin päässä olevaa verstasta, jossa voidaan tehdä joillekin osille pieniä korjauksia. Ville esittelee myös varastoa, jossa koneiden yleisimmät varaosat ovat. Varaosia joudutaan kuitenkin usein tilaamaan muualta Euroopasta.

Varastosta tultuamme käymme telinevaihtokoneella, jossa yksi mekaniikko kamppailee juuttuneen hydrauliputken liittimen kanssa. Ville menee tietysti auttamaan ja kohta liitin on auki.

Totean Villelle, että halli on siisti ja valoisa, vaikkei lattiaa ole maalattukaan. Betonilattia on pinnoitettu jollakin lakkamaisella aineella, ja vaikka se on harmaa, se heijastaa valoa hyvin ylös päin. Lattialämmityksen johdosta hallissa on mukava työskennellä talvellakin.

”Nää on ihan näppäriä pelejä ajella, mutta joskus ruutuun parkkeeratessa toivoisi käytössä olevan peruutustutkan”. ATR matkaa koekäyttöön. ►

FAM:in työntekijät huolehtivat itse koneiden siirroista. Ratti-Ville Linnola puikoissa. ▲

Famin halli näkyy Tuusulantielle.

Ville esittelee minut Famin työsuojelupäällikölle **Matti Kaisanlahdelle**, joka kertoo, että koko henkilöstölle tarkoitettu työturvallisuuskorttikoulutus aloitetaan lähiviikkojen aikana. Totean, että työntekijöiden turvallisuusasenteisiin vaikuttava koulutus on aina kannattavaa, koska kaikki työtapaturmat ovat turhia.

Hallin toisessa päädyssä avataan ovet, ja huollossa ollut asiakkaan kone työnnetään mekaanikojen saattelemana ulos, missä se on valmiina hinattavaksi terminaalin eteen odottamaan matkustajia.

Teksti ja kuvat MARKUS BERG

Koekäytön jälkeen spinnerinkupu irroitetaan ja tehdään vielä tarkastus, vuotoja ei löytynyt.

Avaamalla suusi teet hyvistä palvelusta entistäkin parempaa

Kerro meille, jos olet saanut vakuutusyhtiössä hyvää palvelua tai jos sinulla on idea palvelun parantamiseksi. Kerro tarinasi ja voit voittaa 1000 €:n lahjakortin Gigantiin.

Osallistu osoitteessa www.facebook.com/turva tai www.turva.fi/palvelutarinoita

Olemme asiakkaidemme omistama keskinäinen vakuutusyhtiö ja teemme yhteistyötä erityisesti ammatti-liittojen kanssa. Palvelemme puhelimitse numerossa 01019 5110 ma-pe 8-18 sekä osoitteessa www.turva.fi

Uhkasakkojupakka

Liiton edunvalvontavaliokunta kokoontui jälleen 25. syyskuuta.

■ Kokouksessa kuultiin oikeustieteen tohtorin, lakimies **Jari Hellstenin** erittäin mielenkiintoinen ja valaiseva puheenvuoro joka käsitteli Helsingin käräjäoikeuden määräämiä uhkasakkoja joilla suitsittiin lakkoja.

Hellstenin mukaan Finnairia koskeva päätös on ensimmäinen, jossa yleinen tuomioistuin määrää voimaan tulleen uhkasakon asiassa, joka lain mukaan tulisi käsitellä työtuomioistuimessa.

Turvaamistoimipykälät lisättiin oikeudenkäymiskaareen hallituksen esityksellä 179/90, jossa esimerkkeinä turvaamistoimien käyttöalasta mainittiin eläinten teurastaminen, soran myynti,

mullan myynti pellolta sekä veden tai sähköön katkaiseminen naapurilta. Kyseessä oli yleislaki, jolla ei mitenkään puututtu tuomioistuinten toimivalta-suhteisiin tai erityislainsäädännön sisältämiin oikeuksiin ja velvollisuuksiin, kuten työehtosopimuksiin liittyvään työrauhajärjestelmään.

Oikeustila työehtosopimuksiin liittyvän työrauhan osalta on se, että kun työtuomioistuin ei voi lakon kieltopäätöstä turvaamistomina määrätä, vaan vain tuomita hyvitysakkoja, ei sitä saa tehdä myöskään alioikeus. Tässä mielessä Finnairinkin turvaamistoimihake-

mus on lakiin perustumaton.

Hellsten on kirjoittanut aiheesta artikkelin SAK:n ajankohtaista-blokiin, josta se on luettavissa osoitteessa: <http://www.sak.fi/ajankohtaista/blogit/uusi-kulma/karajaoikeuden-turvaamistoimipaatojen-puolustamiselle-ei-loyd-perusteita>

Kuva ja teksti (lainaukset): ARTO KUJALA

Finnair Technical Servicesin pääluottamusmies Jukka Salonen (vas.) esittämässä tarkentavia kysymyksiä Jari Hellstenille.

SAK:n kulttuuriapurahat haussa

■ SAK kulttuurirahasto julistaa vuoden 2013 apurahat haettaviksi.

Apurahoja voivat hakea kaikki SAK:laisen ammattiyhdistysliikkeen yksityiset jäsenet tai harrastajaryhmät.

Hakulomake ja tarkat ohjeet löytyvät 1.11.2012 alkaen KSR:n osoitteesta www.sivistysrahasto.fi. Internetissä täytetty, tulostettu ja allekirjoitettu hakemus liitteineen **toimitetaan 31.12.2012 mennessä hakijan omaan ammattiliittoon.**

Ilmailualan Unionissa hakemukset toimitetaan osoitteeseen: Ilmailualan

Unioni IAU ry, **Juha-Matti Koskinen**, PL 337, 00531, Helsinki.

Apurahojen saajien nimet julkaistaan SAK:n kotisivuilla (www.sak.fi) viimeistään 14.2.2013 sekä seuraavassa Palkkatyöläisessä ja Löntagarenissa. Päätös apurahasta ilmoitetaan saajalle myös henkilökohtaisesti.

Lisätietoja antavat **Pirjo Vainio** puh. 040 5278805 (pirjo.vainio@sak.fi) ja **Merja Lehmussaari** puh 040 5042152 (merja.lehmussaari@sak.fi).

Yhteystiedot

■ Oletko toimitannut sähköpostiosoitteesi liittoon?

Sähköpostiosoitteiden ja puhelinnumeroiden muutokset tulee ilmoittaa iau@iau.fi -osoitteeseen. Samasta osoitteesta saa myös jäsensivujen kirjautumistunnukset.

Muuttoilmoitukset ja nimenmuutokset tehdään Väestörekisteriin. Ne tarvitsee ilmoittaa erikseen liittoon vain, jos liitto ei osoitteenluovutuskielessä voi saada tietoja automaattisesti.

Siikarannan ja Kiljavan opistot yhdistämässä toimintojaan

■ Siikaranta-opisto ja Kiljavan opisto ovat syyskuussa jättäneet opetus- ja kulttuuriministeriölle hakemuksen ylläpitämislupiansa yhdistämisestä. Opistojen tavoitteena on poistaa päällekkäisiä toimintoja ja pyrkiä kustannustehokkaaseen toimintaan. Yhteisen toiminnan toivotaan alkavan jo vuoden 2013 alusta.

Hakemuksen mukaan koulutusta on määrä jatkaa molempien opistojen toimipisteissä. Suurin osa Siikaranta-opiston henkilökunnasta siirtyisi SAK:n koulutussäätiön palvelukseen. Osa opiston henkilökunnasta siirtyisi Rakennusliittoon koulutuksen suunnittelijoiksi, kehittäjiksi ja tilaajiksi.

Koulutuksen ylläpitäjänä toimisi hakemuksen mukaan SAK:n koulutussäätiö.

Yhdistynyt opisto on ay-liikkeen suurin kouluttaja

– Sekä Siikaranta-opistolla että Kiljavan opistolla on erittäin vahva maine ja tunnettavuus. Yhdistymisellä tavoitellaan yhä vahvempaa laatua sekä asemaa ay-liikkeen suurimpana kouluttajana, Kiljavan opiston rehtori **Ari-Pekka Lundén** kertoo.

Lundénin mukaan yhdistyminen lisää mahdollisuuksia kehitys- ja uudistustyöhön tilanteessa, jossa valtionosuudet niukenevat. Yhdistymisen kautta voidaan myös entistä paremmin reagoida tuleviin yhteiskunnallisiin haasteisiin, kuten nuorten yhteiskuntatutkukseen. Samalla turvataan ay-liikkeen edunvalvontakoulutus vuosiksi eteenpäin.

CDM-menetelmä otettiin käyttöön

■ Finavia on ottanut ensimmäisenä Pohjois-Euroopassa käyttöön Helsinki-Vantaan lentoasemalla uudenlaisen CDM-toimintatavan, joka vähentää lentoliikenteen viiveitä, parantaa toiminnan täsmällisyyttä ja resurssien käyttöä sekä lisää kustannustehokkuutta lentoasemalla.

CDM tuottaa tarkempaa ja ajantasaisempaa tietoa lentokoneen lähtemiseen ja saapumiseen liittyvän päätöksenteon tueksi, mikä lisää lentoliikenteen ennustettavuutta.

CDM-toimintatavalla arvioidaan olevan myönteisiä ympäristövaikutuksia. Lentokoneiden rullausajan arvioidaan lyhentyvän ruuhka-aikoina jopa 3 minuuttia/lentokone, mikä vähentäisi vuotuisia CO₂-päästöjä arviolta 5100 tonnia.

Sosiaaliturvashoppailua Olkiluodossa

■ Olkiluodon ydinvoimalatyömaa on tuntunut myös työeläkevakuuttamisen valvoijista loputtomalta urakalta. Työeläke-lehden lokakuun numerossa kerrotaan, minkälaista on kansainvälinen sosiaaliturvashoppailu.

Olkiluoto 3:n työmaalla on rakentajia kymmenistä eri maista. Eläkevakuuttamisen osalta epäselvyydet ovat koskeneet noin tuhatta työntekijää.

Työnantaja saattaa poimia sosiaaliturvan työntekijälleen sieltä, missä se on halvinta. Esimerkiksi puolalaisen työntekijän Suomeen lähettänyt yritys voi olla kansainvälinen rekrytointifirma, jolle on perustettu sivupiste Kyprokselle. Työntekijä vakuutetaan ns. lähetettynä työntekijänä sillä perusteella, että hän vaihtaa säännöllisesti työntekomaata. Näin hänet voidaan vakuuttaa halvalla Kyproksella.

- Todellisuudessa työntekijä on kuitenkin saattanut työskennellä Suomessa jopa vuosia, jolloin hänet pitäisi myös vakuuttaa Suomessa, kertoo tarkastuspäällikkö **Tiia Lahti** Eläketurvakeskuksesta.

Lähes kaikki eläkevakuuttamiseen liittyvät epäselvyydet on saatu selvitettyä Eläketurvakeskuksen ja verohallinnon yhteistyön seurauksena. Valvontaa helpottavat useat uudet ja vielä tulossa olevat lakimuutokset.

Eläketurvakeskuksen julkaisema Työeläke-lehti (TE) on työväline työeläketurvan asiantuntijoille sekä luotettava tietolähde päätöksentekijöille ja työeläkealasta kiinnostuneille.

Lue lehti pdf:nä verkkopalvelussa www.etk.fi/julkaisut

Reipas ja rivakka ramp-mieskin saattaa tulevaisuudessa muuttua osatyökykyiseksi

Sosiaaliturvashoppailu johtaa kurjistumiseen.

Pekka Kainulainen

Uusi konsepti osatyökykyisten työllistymiseen

■ Monen osatyökykyisen on edelleen vaikea löytää paikkaansa työmarkkinoilla. Hän joko putoaa työelämästä tai ei työllisty lainkaan.

Sosiaali- ja terveysministeriössä laaditaan uutta konseptia osatyökykyisten työssä jatkamisen ja työllistymisen helpottamiseksi.

”Luomme konseptin, jossa työsuojelun, työterveyshuollon, koulutuksen, kuntoutuksen, työvoimapalveluiden sekä sosiaalivakuutuksen tarjoamat mahdollisuudet muodostavat saumattoman kokonaisuuden. Tällä hetkellä ne toimivat toisistaan erillisinä lohkoina. Ketju katkeilee ja väliinputoamisia syntyy. Vain kytkemällä toimenpiteet toisiinsa osa-

työtyökyiset pysyvät työelämässä mukana tai pystyvät palaamaan työhön”, sanoo sosiaali- ja terveysministeri **Paula Risikko**.

Konseptia laatii työryhmä, joka koostuu osatyökykyisten työllistymiseen perehtyneistä asiantuntijoista. Ministeri Risikon vetämän työryhmän on tarkoitus saada konsepti valmiiksi ripeällä aikataululla; aikaa on marraskuun loppuun saakka. Konseptia on myös tarkoitus pilotoida mahdollisimman pian.

Risikko muistuttaa, että osatyökykyiset eivät ole yhtenäinen joukko, vaan heidän elämäntilanteensa voivat olla ovat hyvin erilaisia ja osatyökykyisyyden taustalla on monia eri syitä.

”Osatyökyky ei ole työn tekemisen este. Osatyökykyiset tarvitsevat räätälöityjä ratkaisuja, joissa yksilölliset tekijät – jäljellä oleva työkyky ja tämänhetkinen elämäntilanne – otetaan huomioon.”

Konseptin laatiminen on osa laajempaa osatyökykyisten työllistymisen edistämisen toimenpideohjelmaa, jota valmistellaan sosiaali- ja terveysministeriössä.

Työkyvyttömyyseläkkeellä on tällä hetkellä noin 260 500 suomalaista, ja vuosittain työkyvyttömyyseläkkeelle jää noin 23 000 työikäistä henkilöä.

Isälle korvamerkitty vapaa pitenemässä

■ Hallitus esittää isyysvapaan pidentämistä siten, että vain isän käyttöön tarkoitettua vapaata olisi jatkossa 54 arkipäivää. Isyysvapaan ajalta maksetaan ansiotuloihin perustuvaa isyyspäivärahaa. Pitempi isyysvapaa ei lyhentäisi äitiys- tai vanhempainvapaata.

Tällä hetkellä isä voi pitää isyysvapaata yhteensä 18 arkipäivää yhtä aikaa äidin vapaan kanssa. Lisäksi isällä on mahdollisuus niin kutsuttuun isäkuukauteen. Ainoastaan isille tarkoitettu 54 arkipäivän vapaa ja sen ajalta maksettava päiväraha korvaisivat nykyisen isyysvapaan ja isäkuukauden, joiden yhteispituus on myös ollut korkeintaan 54 arkipäivää. Muutos tarkoittaisi kuitenkin käytännössä kahden viikon pidennystä van-

hempainvapaaseen, kun isän täysimittainen vapaa ei enää edellyttäisi 12 vanhempainrahapäivän säästämistä isälle.

Äitiysvapaan ja kumman tahansa vanhemman käyttöön tarkoitettua vanhempainvapaan pituudet pysyisivät ennallaan. Nykyisin lapsi on 9–10 kuukauden ikäinen vanhempainrahakauden päättyessä. Jos isä jatkossa käyttäisi koko isyysrahakauden vanhempainrahakauden perään, lapsi olisi vanhempainrahakauden päättyessä lähes vuoden ikäinen.

Hallitus antoi asiaa koskevan esityksen eduskunnalle maanantaina 17. syyskuuta. Esitys liittyy vuoden 2013 talousarvioesitykseen. Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2013.

www.stm.fi

Karoliina Ilonja

◀ Maria Silva haluaa kouluttautua uuteen ammattiin työn ohessa.

Maahanmuuttajien suomen opetus yhä vähäistä

■ Suomen kielen heikko taito tai ammattitutkinnon puuttuminen estää yhä monen maahanmuuttajan työllistymisen. SAK:n maahanmuuttajafoorumissa Helsingissä käytiin läpi erilaisia työllistymispolkuja ja keskusteltiin kielikoulutuksesta.

– Minä opiskelin kotona omin päin suomea kirjoista, kertoo vironvenäläinen sähköasentaja **Vitali Voltshok**.

Liki kolme vuotta Suomessa asunut Voltshok on työpaikan ainoa maahanmuuttaja.

– Kun tulin töihin, työkaverit ovat auttaneet. Nyt osaan vähän suomea, hän sanoo.

Brasilialainen **Maria Silva** on asunut Suomessa 23 vuotta, mutta suomen kirjoittaminen ei suju vielä. Silva yritti hakea Suomen kansalaisuutta, mutta kielikoe kaatui kirjoitusosioon.

– Olen käynyt työväenopiston kurssin ja olen oppinut kieltä työssä. Tulin au pairiksi, sitten olin siivoojana ja nyt opiskelen lähihoitajaksi oppisopimuksella.

Tarvitaan nopea väylä kielikoulutukseen

Iranilaisen huoltoasentaja **Majid Allahyarin** mukaan kielikoulutukseen jou-tuu odottamaan turhan kauan.

– Kun maahanmuuttajat tulevat Suomeen, he ovat intoa täynnä ja valmiit oppimaan uutta kieltä. Motiivi vähenee puolen vuoden odottelun aikana. Nuori syrjäytyy, ja hänelle ehditään tarjota harmaan talouden töitä.

Allahyarin mukaan maahanmuuttajat tarvitsivat apua esimerkiksi työhakemusten ja viranomaispaperien täyttämässä.

Työnantajat painottavat professori **Pentti Arajärven** mukaan liiaksi maahanmuuttajan kielitaitoa.

– Kielitaito pitää suhteuttaa tehtävään. Tarvittava kielitaito on hankittavissa nopeastikin.

Arajärven mielestä viranomaisten tulisi saattaa maahanmuuttajat nopeasti kielikoulutukseen.

Projektipäällikkö Ulla Rönnerberg Opetushallituksesta kertoi, että ensi keväänä internetissä avautuu sähköinen kielikoulu Versola.

– Selvitysten mukaan nykyinen opintomateriaali on vaikeaselkoista ja sisällöltään epätasaista. Odotamme paljon nettikielikoululta, sillä 80 prosenttia maahanmuuttajista käyttää tietokonetta päivittäin.

Tieto ammattipoluista on hajallaan

Opetusneuvos **Sanna Penttinen** opetushallituksesta muistutti foorumin osallistujia, että opinnot kannattaa saattaa loppuun.

– Ammattitutkinto on osoitus siitä, että on riittävä ammattitaito kyseiseen työhön. Jos opinnot jäävät kesken, ei kannata aloittaa kaikkea uudelleen alusta. Pitää neuvotella, mitkä opintojen osat ovat siirrettävissä toiseen tutkintoon.

Monta opintietä

- Ammatillisen tutkinnon voi opiskella oppisopimuksena, omaehtoisena oppilaitoksessa tai työvoimakoulutuksena.
- Yhteishaussa ensisijaisesti ammatilliseen koulutukseen hakeneista maahanmuuttajista puolet sai opiskelupaikan.
- Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on selvittää, mitä osaamista opiskelijalla on. Selvityksen perusteella voidaan ryhtyä opiskelun tukitoimiin esimerkiksi suomen kielen vahvistamiseksi. Osa aiemmista opinnoista voidaan tunnistaa tutkinnon osaksi.
- Jos ammatillinen peruskoulutus järjestetään jollain vieras kielellä, opinnoissa pitää saavuttaa sellainen suomen kielen taso, jolla voi työllistyä Suomessa tai mennä jatko-opintoihin.
- Palvelualoilla edellytetään vähintään tyydyttävää T1-tason kielitaitoa. Maahanmuuttajilta vaaditaan palvelutilanteen hoitamista joko suomeksi tai ruotsiksi sekä auttavasti yhdellä muulla kielellä.

Monikulttuurinen LSG

■ Tilastokeskuksen mukaan Suomessa puhutaan noin sataaviittäkymmentä äidinkieltä. LSG Sky Chefs Finland Oy:ssä maahanmuuttaja -taustaisia, tavallisemmin mammu, työntekijöitä on liki paristakymmenestä maasta - yhteensä nelisenkymmentä henkeä. Yritys on epäilemättä monikulttuurinen, puhumattakaan LSG-konsernista, joka toimii 52 maassa.

LSG Sky Chefs Finland Oy:ssä työkieli on kuitenkin suomi. Mammu-foorumiin osallistuneet LSG:läiset **Pranom Väätäinen**, **Kaleem Ronald** ja **Henry Appleton** kiittelevätkin työnantajansa myönteistä ja kannustavaa suhtautumista sekä suomen kielen, että ammatilliseen opiskeluun. Onhan myös LSG:n saksalainen toimitusjohtaja lupailut opetella suomea.

ILKKA KERO

Pääluottamus mies LSG Sky Chefs Finland Oy

Penttisen mukaan maahanmuuttajat jättävät opinnot turhaan kesken heikon suomen takia. Opintojen suorittamiseen kannattaa mieluummin pyytää lisäaikaa.

Toimialajohtaja **Keijo Honkonen** Amiedusta kehottaa maahanmuuttajia vaatimaan tietoa eri koulutusvaihtoehdoista.

– Tietoa ei ole keskitetysti saatavilla. Ongelmana on, että jokainen koulutuksen järjestäjä kertoo vain omasta koulutustarjonnastaan.

Esimerkiksi TE-toimisto ei välttämättä valista oppilaitosten tarjonnasta ja päinvastoin.

Honkonen painottaa, että ammattitutkinto kannattaa hankkia.

– Yhdistelmiä on entistä enemmän. Osa koulutuksesta voidaan hoitaa koutumisjakson aikana, osa oppilaitoksessa ja loput oppisopimuksena.

UP/BIRGITTA SUORSA

Vitali Voltshok ja Allahyari Majid painottavat, että nopea pääsy kielikurssille on kaikkien etu.

*EU vastaanottaa 2012
Nobelin rauhanpalkinnon.
Palkinto myönnettiin tunnus-
tukseksi rauhan, sovinnon,
demokratian ja ihmisoikeuk-
sien edistämisestä jota EU
on jatkanut jo yli 60 vuoden
ajan. Työrauhan edistäminen
on keskeinen osa tätä työtä.*

Vanhan mantereen konserniyhteistyötä

■ Uusi laki yhteistoiminnasta suomalaisissa ja Euroopan talousyhteisön laajuisissa yritysryhmissä sai vahvistetussa numerokseen 1/2011. Laki perustuu EU:n direktiiviin vuodelta 2009. Sen sisältönä on perustaa mainituissa maissa toimiviin konserneihin erityinen yritysneuvosto – EWC, European Work Council, jonka tehtävänä on edistää tiedonkulkua ja yhteistoimintaa kansainvälisesti. Yritysneuvosto tulee perustettavaksi yrityksissä, jonka palveluksessa on vähintään tuhat työntekijää, joista ainakin 150 kahdessa tai useammassa EU tai ETA- maassa.

Tarkoitus ja tehtävät

Laki edellyttää, että työnantajan on tiedotettava EWC:n asialistalle kuuluvista asioista yrityksen työntekijöille etukäteen niin hyvissä ajoin, että heillä on aikaa ja mahdollisuus paneutua asiaan ja käyttää myös asiantuntijoiden apua. Kuuleminen tarkoittaa keskustelua työnantajan ja työntekijöiden edustajien välillä. Työntekijöiden edustajia on

kuultava jo ennen päätösten tekoa. He voivat tuoda esiin mielipiteensä suunnitelluista toimista saamansa materiaalin ja informaation perusteella.

Ylikansallisuus saa nyt uuden määritelmän eli sillä tarkoitetaan kaikkia niitä asioita, jotka vaikuttavat tai voivat vaikuttaa merkittävästi henkilöstön asemaan. Tällöin riittää, että päätös on tehty yhdessä maassa ja vaikutukset näkyvät toisessa tai useammassa maassa.

Laki määrittelee myös sanktiot, jos sopimusta rikotaan. Sanktioihin johtavat sopimusmääräyksien olennaiset rikkomukset luetellaan laissa.

Aivan yksiselitteinen käytäntö ei kuitenkaan ole. Direktiivi muuttui eurooppalaisen tavan mukaisesti sisällöltään erilaiseksi eri maissa. Lisäksi jokaiseen konserniin neuvoteltava EWC -sopimus on yksilöllinen. Sopimuksen sisältöön vaikuttaa, minkä maan lainsäädännön mukaan se tehdään. Lainsäädännön puolestaan ratkaisee se, missä maassa pääkonttori tai muu keskushallintona toimiva johto sijaitsee.

Entäs me?

IAU:n järjestämisalalla asia on varsin uusi, joskaan ei tyystin tuntematon. Kuitenkin lyhyellä aikavälillä on raukoille rajoillemme ilmaantunut useampia kriteerit täyttäviä yrityksiä. EWC-sopimus on jo nyt solmittu alallamme toimivista konserneista ainakin ISS:ssä ja LSG Sky Chefs`ssa. Muita yrityksiä, joissa asia tulee ajankohtaiseksi, ovat ainakin Swissport Finland ja Servisair Finland.

JM KOSKINEN

KENTÄN TASOLTA

- 1 Onko kuntavaaliehdokas selvillä?
2 Kumpaa valinnassasi painotat, puoluetta
vai henkilöä?

Kuntavaalit
28.10.2012

teksti ja kuvat: JYRKI VÄYRYNEN

HANNU FRIMAN
Swissport Finland Oy
1 Ei
2 Henkilöä

RIKU KESÄNEN
Suomen Transval Oy
1 Ei
2 Puoluetta

KARI ELOSAARI
Raskone Oy
1 Ei
2 Henkilöä

JARI JUSELIOUS
Raskone Oy
1 Ei
2 Henkilöä

Työtön!

Hip huraa – olen joutunut – päässyt työttömäksi! Hanskat naulaan ja rukkasen sanaan. Joutunut vai päässyt, miten vain. Joidenkin mielestä työt ovat loppu ja loppuneet, oravanpyörä on pysähtynyt, vai onko?

■ Näinkin voisi aloittaa jutun, kuten tuossa alla. Päässyt, joutunut – pitäisi-
kö se olla sittenkin joutunut, aiheuttaa
pohdintaa monella tapaa. Se, että on ir-
tisanottu, synnyttää erilaisia ajatuksia,
synkkiäkin. Miten tilanteeseen tulisi
suhtautua? Tuskin siitä aiheutuu suu-
ria ilonpurkauksia, mutta nuo kaksi sa-
naa, päässyt ja joutunut voi olla silti ai-
ka osuvaa monen kohdalla, yhdessä tai
erikseen.

Pääseminen työttömäksi voidaan
ajatella helpotuksena työelämässä, jos-
sa työpaikka saattaa olla erittäin raskas
henkisesti, eikä muuta vaihtoehtoa, uut-
ta työpaikkaa löydy. Tähän voivat vaikut-
taa työilmapääpiiri, ammatillisten taitojen
vaatimukset, kiire, työympäristön ainai-
nen sekavuus, yrityksen epäselvät johta-
mismenetelmät ja monta muuta syytä.

Suurin osa lienee työttömyytensä
kohdalla ajattelevan kuitenkin, että on
joutunut työttömäksi, varsinkin, jos syi-
nä ovat ne klassiset, työpaikan järjestelyt
ja tuotannollis-taloudelliset asiat.

Työttömyyteen ihmiset reagoivat eri
tavoilla, toiset alistuvat kohtaloonsa, ei-
vät löydä uutta työtä, vaikka yrittävät ha-
kea. Osa kokee olevansa elämänsä illan-
suussa, kiinnostus työelämään hiipuu.
Osa ihmisistä masentuu tai muuten sai-
rastuu, menettävät työnkykynsä.

Työpaikan merkitys on, ei pelkästään
taloudellinen, vaan se luo myös sosiaa-
lisen tunnetilan, joka vaikuttaa ihmisiin
muun muassa yhteenkuuluvuutena.

Työpaikka antaa mahdollisuuden
kuulua johonkin. Työttömyys kun ei
ole oikein hyväksyttyä Suomessa. Siitä-
kin huolimatta, että palkallisia työpaik-
koja ei riittävästi ole. Sinänsä työtä kui-
tenkin on, kaikki vain pitäisi tehdä lähes
ilmaiseksi. Elääkseen ihminen tarvitsee
tämän yhteiskunnan mukaisen palkalli-
sen työpaikan, joka luo elantomahdol-
lisuuden.

Muutoksia elämään

Työttömyys ja sen kesto vaikuttavat
työttömän ja hänestä riippuvaisten ih-
misten elämään monella tavalla. Mi-

tä pidempään työttömyysjakso kestää, sitä vaikeammiksi monet asiat muuttuvat. Työttömyys alkaa piinaamaan, eriarvoistamaan, ihmissuhdeongelmat nousevat esiin, sosiaaliset ongelmat alkavat kasautumaan.

Selvä tosiasia on, että työttömyys muuttaa henkilön taloudellista tilannetta, jopa vuosiksi eteenpäin. Se luo epävarmuutta ja vaikuttaa myös henkilön fyysiseen tilanteeseen.

Fyysiset ongelmat ilmenevät usein stressinä, jossa saattavat vuorotella unettomuus, aggressiivisuus, levottomuus ja ruokahaluttomuus. Monasti ilmenee myös pahoinvointia, päänsärkyä, jopa muistihäiriöitä.

Huoli oman ammattitaidon säilymisestä kasvaa, mitä kauemmin työttömyys kestää. Koetaan osaamattomuutta, eikä myöskään löydetä mielekästä tekemistä.

Numeroiden valossa

Tarkastellaanpa asioita vähän numeroiden valossa. Juuri ilmestyneessä Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisemassa elokuun työllisyyskatsauksessa on mielenkiintoisia lukuja. Lukuja tarkastellaan tilanteena elokuun lopussa.

Työnvälitystilaston mukaan työttömiä työnhakijoita oli elokuussa 246 332 ja kuun lopussa kaikkiaan uusia työpaikkoja haki 454 350 työnhakijaa. Työhakijoiden joukossa oli silloin vajaat 110 000 työssä olevaa tai siihen verrattavaa työnhakijaa.

Vastaavana aikana ilmoitettiin työ- ja elinkeinotoimistoihin 41 700 uutta työpaikkaa. Kaikkiaan elokuussa oli avoimia työpaikkoja 65 900.

Kirjoittajan kommentti: Käytännössä elokuussa työnhakijoita lienee ollut kuitenkin reilusti yli puoli miljoonaa, josta työttömiä oli runsaat 300 000. Avoinna olevia työpaikkoja lienee ollut noin 70 000. Tämän lisäksi tulevat ns. piilotyöpaikat, joita oli tuntematon määrä, arviolta luokkaa 250–300 000.

Mutta jatketaanpa tarkastelua. Työllisyyskatsauksessa alle 25-vuotiaiden osuus työttömistä oli 32 410 ja yli

50-vuotiaiden 92 880. Pitkäaikaistyöttömiä, eli yli vuoden työttömänä olleita, oli 63 146.

Kuljetus ja liikenne ammattiryhmän alaisena, työttömiä oli 8 716 ja avoimia työpaikkoja oli 1 049.

Ajatusleikki

Paljon puhutaan työttömyydestä ja työurien pidentämisestä. Tähän puheeseen liittyvät myös nuorison eri ongelmat, etunenässä syrjäytyminen ja työttömyys. Ja sitten, kaikki maksaa, mistä rahat?

Ei voi olla työttömiä, kaikkien pitää tehdä töitä hamaan tappiin asti, vaikka ei olisi edes työtä saatavilla, siis palkallista työtä. Ikääntyviä riepotellaan työmarkkinoilla, nuoret hengailevat kaduilla. Yhteiskunta painii vakavien ongelmien parissa, nimenomaan, kun puhutaan nuorisosta. Toisaalta, jos mietitään yli 60-vuotiaita, heitä lienee edelleen työelämässä ehkä noin 100–150 000 ja nuoria 20–25-vuotiaita on työttömänä noin 25 000.

Joten, kaikki yli kuusikymppiset eläkkeelle ja työpaikkoja on sen jälkeen avoinna reilusti tuo 25 000 ja siltä osin on yksi nuorison ongelma ratkaistu. Ja samalla saadaan osa yli 50-, alle 60-vuotiaista takaisin töihin, kun heitäkin on työttöminä muutamia. Säädetään vaikkapa poikkeuslaki tähän eläke-työttömyysongelmaan. Poikkeuslakeja tässä maassa on harrastettu ennenkin. Aikoinaan muun muassa luotiin vain yksi työpaikka eräälle hyvin tunnetulle henkilölle juuri poikkeuslailla, mutta nyt voitaisiin tehdä kierreveivillä toisinpäin. Päästetään ikääntyviä eläkkeelle ja saadaan nuoret töihin, uutta virtaa rautakanen ja pajavasaran varteen. Jaa, että maksaa? No, toki maksaa, kaikki maksaa, mutta kumpi maksaa enemmän nuoret vai vanhat?

Sitä paitsi, tämä on utopiaa, eihän yli kuusikymppiset edes halua eläkkeelle, kun on vielä mahdollisuus pidentää eläke-työuraa, joten annetaan nuorten olla työttöminä.

Ilmailun tulevaisuus

Ennustajaeukot ovat liikkeellä. Uusia liikennekoneita tarvitaan maailmalla seuraavien 20 vuoden aikana yli 30 000¹ uutta konetta, vanhojen lisäksi ja tilalle, ennustavat lentokonevalmistajat.

Tästä seuraa, että lentäjien ja mekaanikkojen tarve tulee kasvamaan lähivuosina huomattavissa määrin. Ennustukset povaavat maailmassa uusien lentäjien tarpeen olevan lähes puoli miljoonaa² ja mekaanikoissa reilusti yli 600 000².

Miten se vaikuttaa Suomessa, onkin jo melkoinen kysymys. Ilmiselvää on, että jos esimerkiksi Finnair Oyj aikoo pysyä mukana edellä mainitussa ennustajaeukkojen skenaariossa, konekannan tulisi kasvaa nelin–viisinkertaiseksi. Miten sitten käy henkilömäärän?

Näillä näkymin se pienenee kohden nollaa ja tarvittava henkilökunta tulee mistä tulee.

Tekniikka on ajettu alas, ei ole tarvetta mekaanikoille, lentäjät ja muut vuokrataan. Postikonttorinhoitajalle on paikka auki, pitäähän posti jotenkin hoitaa. Ai, niin ja myös toimitusjohtajalle, koska yritys ei toimi ilman toimitusjohtajaa.

Mutta tässä yhteiskunnassa toimivalta yrityksellä tulisi olla henkilökuntaa jos se toimii yhteiskunnallisesti ja ympäristöystävällisesti kestävällä pohjalla.

Silloin yhtiöllä voisi olla lentäjiä vähintään kolminkertainen määrä nykyiseen verrattuna ja omassa tekniikassa tarvittaisiin eri ammattiryhmiin jopa 8 000 mekaanikkoa hoitamaan näitä koneita.

Teksti ja kuva PEKKA HINTIKKA

Lähde: Työllisyyskatsaus 25.9.2012, ISSN 1797-3694 (PDF), Työ- ja elinkeinoministeriö
www.lentoposti.fi; Ilmailun uutiset 3.7 ja 12.7.12

¹ Boeingin markkinaennuste lupaa tarvetta jopa 34 000:lle uudelle lentokoneelle, haettu 25.9.2012

² Boeing: Lentäjien ja mekaanikkojen tarve kasvaa eksponentiaalisesti, haettu 25.9.2012

Työtapaturman sattuessa

Käy paperisota huolella

Työtapaturma on aina ikävä henkilöön kohdistuva tapahtuma, josta aiheutuu kipua ja särkyä. Tapaturman sattuessa on tärkeää antaa tarvittava ensiapu nopeasti ilman turhia viivytyksiä. Samoin on huolehdyttävä siitä, että tapaturman uhri pääsee nopeasti asianmukaiseen hoitoon. Loukkaantunutta työtoveria ei saa jättää heitteille, vaan hänet on tarvittaessa saatettava lääkärin luokse.

■ Työtapaturman sattuessa tulee työpaikalla täyttää asianmukaiset paperit. Monelle tulee yllätyksenä, että työtapaturman selvittely vaatii huomattavaa paperisodankäyntiä. Asia on kuitenkin huolehdyttävä, jotta työntekijä ei mene tä hänelle tapaturmavakuutuksen perusteella kuuluvia korvauksia.

Vakuutustodistus

Työnantajan tulee toimittaa vakuutustodistus hoitolaitokseen, mikäli mahdollista jo loukkaantuneen mukana. Vakuutustodistuksen saatuaan hoitolaitos ja lääkäri voivat lähettää laskun työtapaturman ja ammattitaudin hoidosta aiheutuneista sairaanhoitokuluista suoraan vakuutusyhtiölle. Sairaanhoitokulujen korvaaminen edellyttää, että kyseessä on korvattava työtapaturma tai ammattitauti. Työntekijä saa apteekista lääkkeet maksutta, kun lääkäri merkitsee lääkemääräykseen vakuutustodistuksessa ilmoitettu työnantaja- ja vakuutusyhtiötiedot.

Tapaturmailmoitus

Tapaturmailmoitus vakuutusyhtiöön tulee tehdä jokaisesta tapaturmasta, josta voidaan olettaa vakuutusyhtiön joutuvan suorittamaan korvausta. Ilmoitus on tehtävä työtapaturma-/ammattitauti-ilmoituslomakkeella. Ilmoi-

tus on tehtävä mahdollisimman pian tapaturman sattumisen jälkeen. Huolellinen ja täsmällinen ilmoitus takaa mahdollisimman nopean korvauksen maksamisen. Mikäli korvauspäätöksestä joudutaan valittamaan muutoksenhakulautakunnalle tai vakuutusoi-keuteen, on tapaturmailoituksella huomattava painoarvo tapausta ratkottaessa.

Tapaturmatutkimus ja ilmoitukset

Pienissä tapaturmissa riittää yrityksen sisäinen tapaturmatutkinta, jossa työsuojeluvaltuutetulla ja asiamiehellä on keskeinen rooli. Kaikki tapaturmat tulee tutkia huolella, jotta ne voidaan ehkäistä ennakoon. Läheltä piti/vaaranpaikkailmoitukset on myös syytä tutkia huolella. Näissä tutkimuksissa työsuojeluvaltuutetun ja asiamiehen korkea ammattitaito tulee käyttää hyödyksi. On valitettavaa, ettei työnantajapuolella olla aina ymmärretty tapaturmatutkinnan tärkeyttä. Samoin harmit-tavan usein työtapaturmaan johtaneet syyt on kirjattu huolimattomasti tapaturmailoitukseen.

Vakavissa tapaturmissa hätäkeskukseen ilmoittaminen vie tiedon myös poliisille, joka suorittaa yleensä tutkinnan välittömästi. Työnantajan tulee viipymättä ilmoittaa työsuojeluviranomai-

selle sellaisesta työtapaturmasta, tai työstä johtuvasta ammattitautitapauksesta, jonka seurauksena on ollut kuolema tai vaikealaatuinen vamma (luiden murtumat, sormen tai sen osan menetys, palo- tai muu pysyvä vamma).

Työsuojeluorganisaatiolle ilmoittamisesta on yrityksissä yleensä omat ohjeensa. Ohjeista saa myös tietoa tapaturmiin liittyvistä eri toimenpiteistä.

Erityisesti huomioitava

Työntekijän on syytä mennä lääkäriin heti tapaturman satuttua, jotta korvausten kanssa ei tule ongelmia. Ensi-käynnin potilastiedot ovat tärkeitä, joten on syytä varmistaa, että lääkäri kirjaa tapaturman tapahtumat oikein.

Tapaturmailmoitusta täytettäessä tulee kertoa mitä tapahtui (esim. liukas-tuin, horjahdin äkillisesti ja ennalta arvaamatta) ja varoa ottamasta kantaa vamman laatuun.

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen perusteella korvataan työntekijöille sat-tuneet vahingot ja ansionmenetys, jotka johtuvat tapaturmista työssä ja työs-tä johtuvissa oloissa, työmatkatapatur-mista ja ammattitauodeista.

Lisätietoa ja apua saa työsuojeluvaltuutetuilta ja -asiamiehiltä tai liitosta. Tapaturmavakuutusten liiton sivuilta: www.tvl.fi > materiaalipankki > julkaisut löytyy esite - Miksi korvaus evättiin. Esitteessä annetaan yleistä tietoa työtapaturmavakuutuksesta ja korvaustilan-teista.

REIJO HILTUNEN

**Työtäpaturmat tulee tutkia ja
kirjata huolella. Myös lavastetut
kuten kuvassa.**

Veroparatiisien parasiitit

■ Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi äskettäin ns. globaalin vastuun strategian, jonka ehkä tärkeimpänä elementtinä on veroparatiisien torjunta sekä yhteistyön välttäminen niiden yritysten kanssa, joilla on kytköksiä mainittuihin alueisiin.

Joidenkin arvioiden mukaan veroparatiisien kautta kulkee jopa puolet maailmankaupasta ja niihin on kätkeyty noin 20 biljoonan euron varallisuus. Puhumme siis valtavista summista. Veroparatiisien suurimpia haittoja ovat julkisen talouden verotulon menetykset sekä talouden läpinäkymättömyys, mikä johtaa siihen, että demokraattisesti valitut poliittiset päättäjät eivät pysty valvomaan näissä kulkevaa rahaa. Tähän voi lisätä vielä varsinaisen rikollisuuden, esimerkiksi huume- tai ihmiskaupasta syntyvän rahanpesun.

On kuitenkin tärkeää huomata, että kaikki veroparatiiseissa muhiva raha ei ole suoranaisesti rikollista. Veroparatiiseja alueillaan ylläpitävät maat ovat hyväksyneet lainsäädännössään poikke-

uksia, jotka mahdollistavat esimerkiksi täydellisen verovapauden. Tämä tuottaa ongelmia, kun rehellisesti toimivat ja erityisesti pienet ja keski-suuret yritykset eivät pysty hyödyntämään globaaleja konserniavustuksia ja kierrättämään voittoja nollaverotuksen paratiiseihin. Näin niiden kilpailuasema vaikeutuu.

Suomessa kohua ja kiukkuakin on herättänyt etenkin Mehiläinen, joka sittemmin menetti myös asiakkaitaan jäädessään kiinni verokikkailusta. Yhtiö teki Suomessa 40 miljoonan euron tuloksen, mutta konserniavustusjärjestelmän avulla joutui maksamaan veroja siitä vain 360.000 euroa. Mehiläisen kohdalla toiminta on erityisen törkeää, sillä sen toimintaa tuetaan Kelan korvauksilla eli meidän kaikkien veroeuroja valuatässä tapauksessa Jerseylle.

Ja miksi tämä on niin vaarallista? Hyvinvointivaltion palveluiden turvaaminen vaatii rahaa. Viime aikoina on puhuttu paljon kuntien talouden heikosta tilasta. Kuinka paljon se paranisikaan, jos lakisääteinen osa yritysten voitoista ka-

navoituisi suoraan yhteisöveron tuottoina kunnille. Rahaa tarvitaan vanhusten hoitoon, päiväkoteihin, koulutukseen, terveydenhuoltoon sekä moneen moneen muuhun paikkaan.

Voisi vielä muistuttaa Mehiläisen ruotsalaisen emoyhtiön jääneen kiinni säännöstä, ettei vanhusten vaippoja saa vaihtaa, elleivät ne paina riittävästi. Vastakkain ovat jälleen omistajien voitot ja ihmisten hyvinvointi.

Veroparatiisien torjunnassa onkin kyse kaikkien meidän elämänlaadun parantamisesta. Helsingin strategia vaatii vielä täsmentämistä mutta on loistava päänavaus. Toivoisi sen esimerkin saavan seuraajia.

Kuntavaalit ovat tulossa. Ennakkoäänestys on 17.–23.10.2012 ja varsinaisen äänestyspäivä 28.10.2012. Muista äänestää!

HANNELE SIIKA-AHO
järjestösihteeri, SLSY

Laki Luke kahvikupposella

Jo useamman kuukauden on liiton toimiston aamukahvipöydän tienoilla liikkunut nuori nainen. Viimein toimittaja rohkaisi mielensä ja varovaisesti uteli millä asioilla. Kyseessä ei tällä kertaa ollut ulosottomies turvaamistointaan toimittamassa.

■ **Heli Hartman** on työskennellyt nyt vajaan vuoden Suomen Lentoemäntä- ja Stuerttiyhdistyksen ja Suomen Merimies Unionin lakimiehenä. On siis aika tutustua tarkemmin.

Kuka, mitä, häh?

Turun maineikkaassa oikiksessa kypsynyt ja sittemmin valmistunut Heli kiinnostui opintojensa puolivälissä työoikeudesta. Gradunsa hän teki vuokratyövoiman käytön edellytyksistä. Opin-
tojen ollessa vielä kesken löytyi työ Työttömyysvakuutusrahastosta. Valmistumisen jälkeen seurasi ensimmäinen liittopesti, joka oli Tehyssä tehty määräraikaisuus. Sieltä matka jatkui edelleen työnantajapuolelle Kaupan Liittoon. Sitten lyhyessä ajassa rautaisannoksen eri alojen ja -osapuolien todellisuutta tutkiskellut juristi jo suuntasikin kohti aiemmin mainittuja kuljetusliittoja.

Vapaa-ajan suurin intohimo Helillä on urheilu, sekä penkki- että se toinen, jossa tulee oikeasti hiki.

Lähes kaikki käy, mutta suurimman kiinnostuksen kohteena ovat joukkuelajeista salibandy ja yksilölajeista hiihto ja suunnistus. Harrastus on osaltaan vaikuttanut siihen, että varsin pian on Helin sukunimeen tulossa Mattilan verran lisäystä. Kyseessä ei ole kuitenkaan ilmaisualalta omaksuttu tapa alituisen vaihtaa nimeä takin selässä, vaan tälle fuusiolle on painavat ja harkitut syyt.

Jobi eli posti

Haastattelussa keskityimme puhumaan Helin nykyisestä työstä erityisesti ilmaisualaa arvioiden. Tullessaan hän osasi odottaa ja toivoa haasteellista sekä vastuullista työtä. Molempia on tullut sylin täydeltä. Ilman aiempaa kosketusta edustettaviensa poikkeukselliseen työhön, on eteen tulleiden

asioiden määrä ollut huomattava ja uusiakin tulee jatkuvasti. Kun tähän lisätään vielä vallitseva heikko suhdanne, niin voitaneen todeta Helin sanoja lainaten: ”Toki monilla aloilla on nyt vaikeuksia, mutta ilmaisuala tuntuu hurrastavan ihan omilla kaistoillaan ilman nopeusrajoituksia.”

Hyvä yhteishenki auttaa jaksamaan edunvalvonnallisten paineiden ristitulessa. Tästä syystä Heli jakaakin vuolaasti kiitosta työtovereilleen **Hannele Siika-aholle** ja **Thelma ”Tinnu” Åkersille** SLSY:n toimistossa. Tässä jutussa mainittuja kehuja ei kuitenkaan voi julkaista, alkavat vielä luulla olevansa.

JM KOSKINEN

Arto Kujala

Heli Hartman (oik.) (maist.) ►

Testaa työpaikkasi

On aina välillä hyvä tarkastella omaa työyhteisöä kriittisesti. Tässä on hyvänä apuna kehittämämme Testaa työpaikkasi -testi.

Aina Ehkä/
Joskus Ei koskaan

1	Meillä kohdellaan työpaikalla kaikkia tasapuolisesti. Kaikilla menee tasaisesti: yhtä huonosti.	☐	☐	☐
2	Työnjako työpaikalla on selkeä. Minä teen ja työkaveri haukottelee vieressä.	☐	☐	☐
3	Meillä on kehittynyt keskustelukulttuuri. Esimies puhuu ja me kuuntelemme.	☐	☐	☐
4	Siirtyminen vaativampiin tehtäviin on mahdollista. Toisessa yrityksessä.	☐	☐	☐
5	Ongelmatilanteisiin mietitään ratkaisuja yhdessä. Sen jälkeen pomo kertoo mitä mieltä hän on ja näin sitten tehdään.	☐	☐	☐
6	Työaikajoustot toteutetaan tasapuolisesti. Jos minä haluan tehdä iltavuoroa ja työkaveri aamuvuoroa ei tätä hyväksytä, koska meillä ei olisi sitten yhtä paljon aamu- ja iltavuoroja.	☐	☐	☐
7	Juoruja emme levittele. Jos levittelemme muistamme aina sanoa: Älä sitten kerro tätä kenellekään.	☐	☐	☐
8	Johtaminen on osallistuvaa ja näkyvää. Apua saa, vaikka ei sitä tarvitse ja kun tarvitsee, pomoa ei näy missään.	☐	☐	☐
9	Annamme työkaverille positiivista palautetta: Mikäli sinä olisit yhtä hyvä kuin minä, niin miten hyvä sinusta voi vielä tulla.	☐	☐	☐
10	Meillä on työyhteisössä hyvä henki. Se kestää myös tämän testin.	☐	☐	☐

Seitsemän veljestä ja Heidi

Tänään 10.10. on Aleksis Kiven ja suomalaisen kirjallisuuden päivä. Siis sopivan inspiroiva päivä naputella aiheeseen ja varsinkin suomalaiseen kirjallisuuteen mitenkään liittymätöntä tekstiä arkin verran – muttei onneksi Nooan arkin – vaikka vedenpaisumustakin on liikkeellä. Globaalia ilmastonmuutosta kuulemma. Liikkeellä on myös syksyisen runsaita yt-neuvotteluja, jotka puolestaan enteilevät paisumuksia ainakin työttömyyskassojen luukuilla ja ministerien otsasuonissa. ”Suurin uhka maailmantaloudelle on euroaluetta koetteleva kriisi”, toteaa kansainvälinen valuuttarahasto IMF. Globaali talouskriisi ovela nääs. Ei ollut Aleksis Kiven ajan seitsemällä ramp-miehellä paljon miettimistä maailmantaloudessa, mutta nyt on toinen ääni kellossa. Käkikellossa.

Kiven tarina ei kerro, miettivätkö seitsemän ramp-veljestä koskaan virkailija-Heidiä. Mutta nyt miettivät. Wikipedian mukaan: ”*Kuuluisin sveitsiläinen kirjallinen luomus lienee Heidi, tarina isoisänsä kanssa Alpeilla elävästä orpotytöstä. Se on yksi kaikkien aikojen suosituimmista lastenkirjoista ja sen kirjoittaja on Johanna Spyri (1827–1901).*”

Sveitsi on virallisesti Sveitsin valaliitto (lat. *Confederatio Helvetica*). Finnairilaiselle paremminkin Sveitsin salaliitto, joka vei louderit ja moottorit. Joten olkoot Swissportin aloittavan asiakaspalvelun virkailijat Heidejä kaikki tyynni. Voidaan myös iloita siitä, että Suomen valtion omistama iso F sittenkin kantaa yhteiskuntavastuunsa – alppien yli, kuin

Hannibal norsunsa konsanaan. Globaalia yhteiskuntavastuuta sano.

Jos Wikipediää käy uskomisen, Finnairin yhteiskuntavastuun siirtäminen on perusteltua, sillä: ”Sveitsi on yksi maailman vauraimmista valtiosta. Nimellinen bruttokansantuote henkeä kohden oli Sveitsissä 69 838 dollaria vuonna 2010. Keskimääräinen vauraus henkeä kohden on Sveitsissä maailman suurin, 372 692 dollaria vuonna 2010.” Maailman talousfoorumi valitsi Sveitsin samana vuonna maailman kilpailukykyisimmäksi maaksi. Pakkohan niitä on jeesata – ja voimalla seitsemän miehen. Toisaalta Sveitsi on pitkään ollut sijoittajien suosiossa tiukan pankkisalaisuuden ja valuuttansa vakauden ansiosta. Veronkierto ei monissa tapauksissa anna Sveitsissä oikeutta rikkoa pankkisalaisuutta, mikä on tuonut sveitsiläisiin pankkeihin myös rahanpesua ja varallisuuden piilottamista. Yes sir – alkaa polttaa. Mutta, mutta: ”Vuonna 2004 sovittiin kuitenkin, että EU-kansalaisten varoja sveitsiläisissä pankeissa voidaan verottaa.” Aisatana – epistä!

Kateeksikin käy, sillä ”perinteisen sveitsiläisen musiikin symboleiksi ovat nousseet alppitorvi ja jodlaus, yhdessä haitarin kanssa. Eikä siinä vielä kaikki, kuten ostoskanavalla sanotaan. Wikipedia jatkaa: ”*Mysli on lähtöisin Sveitsistä.*”

Tätä menoa saavat pian seitsemän veljestä jonottaa Heidin mysliä, kun sentään pelastusarmeija ja työttömyyskassa vielä kantavat yhteiskuntavastuunsa – ja rumpu soi.

PEKKA KÄHKÖNEN

Swissport FINLAND Oy:n
pääluottamusmies

Arto Kujala

”

Ensin pelastettiin suutari Andersson – mutta jo sitä ennen kiinteistövälittäjä Taxell.

Toisinajattelija

Ilamme ohikiitävä teema paradokseineen on toisinajattelu ja toisinajattelijat. Kuinka sellaiseksi tullaan ja missä niitä koulutetaan? Taustatyötä tehdessä kävi ilmi, että useimmilla heistä on, on ollut tai oli parta. Kuitenkaan jokaista vastaan tulevaa partasutia ei kannata luulla toisinajattelijaksi. Toisinajattelijamiehillä parta yleensä laskeutuu väljemmin, kun taas naisille riittää lyhyempikin, vaikkapa sellainen hoidettu ja tyylikäs, kuten johtaja **Vesa Müllerillä** on. Tämä tulee tulkita ihailevaksi arvioksi taholta, jolle riittää ajelu karkealla pyyhkeellä kerran viikossa.

■ **Juice Leskisen** sanoitukset kuuluvat suureen yleisöön syvimmin vaikuttaneiden ja sitä liikuttaneiden joukkoon. Hän on eniten toivottu jukebox-vieras tämän palstan olemassaolon aikana. Aiheeseen liittyvänä knoppina huomioitakoon, että käsiteltävänä olevaa tekstiä ei ole toivonut kukaan. Näin on varmaan siksi, että Juicella on niin paljon tunnetumpia teoksia, jotka tulevat nopeammin mieleen. Aiheena eivät siis ole ehdotetut: *Valssaaja konepajalla*, *Viidestoista yö*, *Myrkytyksen oireet* tai *Rakkauden ammattilainen*, vaikka kaikkiin edellä mainittuihin eittämättä olisi voinut helpostikin liittää ammatityhdistystoiminnan kannalta tärkeitä näkökulmia. Jo pelkästään niiden otsikoiden perusteella olisimme voineet esitetyssä järjestyksessä pohdiskella ainakin: työssä viihtymistä, viikkolevon merkitystä, työturvallisuus-aspekteja tai riittävän ammatillisen koulutuksen merkitystä varsinaisen työn suorittamiselle.

Toisinajattelija on valittu siksi, että siinä yhdistyy useita Juicen tuotannolle

keskeisiä elementtejä. Siinä on simppele, mutta tarttuva melodia. Säkeiden tavumitat ovat täsmälliset ja riimit putoilevat paikoilleen vatupassin tarkkuudella. Lisäksi aihe, yleisten mielipiteiden ja vallitsevan normiston tarkastelu ironian keinoin, muodostaa hänen tuotannossaan yhden keskeisimmistä päälinjoista, joka oli läsnä aina uran alkumärästä viimeisiin teoksiin.

Huomattakoon, että näistä perusteista ei ole ainoastaan sallittua, vaan velvollisuus, olla toista mieltä.

In cogito ergo sum

Ajattelen siis olen, raapusteli **René Descartes** joskus 1600-luvun alkupuolella. Lentäväksi lauseeksi tiivistyneenä sitä pidetään länsimaisen rationalismin kulmahampaana, ja se oli myöhemmin vahvasti vaikuttamassa tieteellisen valankumouksen syntyyn ja ihanteisiin, sen kaikkiin siunauksiin sekä kirouksiin. Aivan näin lyhytsanainen muoto ei kenties kuitenkaan selvitä lukijalle mistä on kysymys, joten lienee syytä avata hieman laajemmin lausahduk-

sen taustalla olevaa alkuperäistekstiä. Mainittakoon, että seuraava lainaus on tehty leikkaa/liimaa -periaatteella, eikä siis ole suoraan Descartesin teoksesta *Metodin esitys*:

*"Siispä minun täytyykin hylätä ehdottoman virheellisenä kaikki sellainen, missä saatoin kuvitella olevan pienintäkään epäilystä, nähdäkseni, jäisi-
kö uskomuksiini tämän jälkeen mitään täysin epäilyksetöntä. Niinpä sen vuoksi, että aistimme pettävät silloin tällöin, tahdoin olettaa, ettei mikään asia olisi sellainen, millaiseksi aistit meidät saavat sen kuvittelemaan. Mutta heti sen jälkeen panin merkille, että kun näin ajattelin kaiken olevan epätotta, oli välttämätöntä, että minä, joka tätä ajattelin, olin jotakin."*

Rationalismia ei kovin edistyneille Nalle Wahlroosiakin lyhyemmän filosofian lukija voisi yksinkertaistaa lainauksen idean seuraavalla tavalla: Kaiken mitta on yksilön suorittamassa kriittisessä tarkastelussa, so. henkilökohtaisessa ja kyseenalaistavassa ajat-

Toisinajattelijoita luokkakuvassa

Sokrates 470–399 eaa.

(Ylärivissä vas.)

Toisinajattelijan arkkityyppi. Alistui kuolemantuomioon mieluummin kuin muutti kantaansa. Ei kirjallista jäämistöä. Kaikki Sokrateen viisaudet ovat muiden, suurimmalta osin **Platonin**, kirjaamia. Suorastaan sokraattinen kysymys siis kuuluu: Kuka ajatteli?

Galileo Galilei 1564–1642

(Ylärivissä oik.)

Toisinajattelijan arkkityyppi osa II. Kielsi nähneensä kaukoputkella, minkä oli kaukoputkella nähnyt, sillä ei tuntenut erityistä halua joutua inkvisition kuulustelemaksi. Näitä rupatteluja kun johdateltiin usein varsin epämiellyttävien keinoin. Armon vuonna 1992 Vatikaani myönsi lopullisesti, että se pyöri sittenkin.

Pentti Linkola 1932– (Alhaalla vas.)

Teknologian ja talouden loputtomaan kehitykseen vimmaisesti uskovan elämäntapamme viimeinen kriitikko maassamme ja mainettaan laaja-alaisempi toisinajattelija. Paino on sanalla ajattelijana kaikenkarvaisten netti-raapustelijoiden aikakaudella. Linkolan näkemykset ovat lohduttomia, mutta niihin kannattaa tutustua syvemmin, kuin vain lööppien tasalta.

Sophie Scholl 1921–1943

(Alhaalla keskellä)

Nuori nainen, joka otti oikeuden omaantuntoon aikana, jolloin viisaat virkamiehet ja urhoolliset kenraalit yrittivät toimeenpanna natsihallinnon mitä kauhistuttavimpia ja typeryydessään vahingollisimpia määräyksiä. Tästä hyvästä hänet palkittiin giljotiini-tuomiolla.

Aleksandr Solzhenitsyn 1918–2008

(Alhaalla oik.)

Matemaatikko ja puna-armeijan kapteeni, joka kirjeessä koulutoverilleen kutsui suuren isänmaallisen sodan johtoa ”mieheksi, jolla on viikset.” Vaikka asiallisesti näin olikin, lähetettiin kirjeenvaihtokaverit vuosiksi leirille savea kaivamaan. Tästä suivaantuneena hän myöhemmin kirjoitti tuotannon, joka vaikutti luultavasti enemmän Neuvostoliiton romahtamiseen kuin mikään kylmän sodan juonista.

telussa. Jos perustamme olemassaolomme pelkästään aistien havaintoon, tai vieläpä muiden henkilöiden aistien havaintoihin, sekä niistä johdettuihin päätelmiin ja väitteisiin, niin emme varmasti voi tietää edes olevamme olemassa. Tarkoituksena ei suinkaan ole kiistää havainnointiin perustuvaa, niin sanottua empiiristä tutkimustietoa, vaan ymmärtää sen olevan arvokasta

vasta sitten, kun siitä tehty analyysi, siis ajatustyö, on riittävä. Vanha, aavistuksen raaistava, koulupoikakasku kertoo saman asian: Sammakko loikkaa neljällä raajalla 20 senttimetriä, kolmella 15 ja kahdella vielä 5. Mutta jos raajoja on yksi tai ne puuttuvat kokonaan, voimme päätellä sammakon tyystin kadottaneen mielihalunsa hypellä.

Samantasoiisiin kehäpäätelmiin ja argumentointiin törmää tavan takaa julkisuudessa käydyssä keskustelussa. Siellä niiden esittäjiä varsin usein kutsutaan asiantuntijoiksi ja myös poliitikot haluavat luonnollisesti sellaisesta käydä. Esimerkiksi kelpaa vaikkapa oletus siitä, että minkä hyvänsä työn teettämisen ulkoistamalla, johtaa automaattisesti aina kustannustehokkaampaan, laadultaan parempaan ja niin muodoin järkevämpään lopputulokseen, kuin saman työ suorittaminen olemassa olevin tai kasvatetuin omin resurssein. Jos tarkastelemme kaikkia aloja, voimme varmaankin todeta että ainakaan kaikissa tapauksissa ei näin ole. Voimme myös todeta, että jossakin tapauksissa näin varmasti on.

Irrationaalisessa maailmassa

Ongelmaksi siis tällöin muodostuu, kuten aina, tapausten riittävä, erillinen, sekä yksilöivä tarkastelu, kyseeseen tu-

levien vaihtoehtoisten toimintamallien vertailu, ja mahdollisuuksien mukaan myöhempien seurausten ennakointi. Jos lentoasemalla toimii enemmän maapalveluyrityksiä, kuin sinne lentää yhtiöitä, niin kuka siitä hyötyy? Toisensa ja lopulta itsensä hengiltä hinnoittelevat palvelun tarjoajat? Lentoyhtiöt, jotka saavat kilpailuasetelman ansioita erittäin halpaa, mutta henkilöstöresurssien niukkuuden vuoksi entistä huonompaa palvelua? Vai IAU, jolla on yritysten lukumäärän vuoksi hetkellisesti niissä enemmän jäseniä, kuin jos työnantajia olisi vähemmän? Mutta joissa edestakaisin vellova yt-rumba ajaa jäsenten edut toisiaan vastaan, ja muuttaa liiton perustehtävän, jäsenistön kesken tasa-arvoisen edunvalvonnan, erittäin vaikeaksi. Luulisin, että pidemmällä aikavälillä asioiden tila ei ole kenenkään mainituista etu. Kaikkein vähiten se on lentoliikenteen palveluissa työskentelevien etu.

Tästä huolimatta ilmailuala meillä jatkaa edelleen pirstoutumistaan, vaikka maailmalla on jo toisenlaistakin liiketaloudellista ajattelua liikkeellä. Onko niin, että Nokian menestysvuosien varjo, jossa yhtenä dogmina oli kaiken mahdollisen toiminnan ulkoistaminen, maa- kaa niinkin toisenlaisen liiketoiminnan, kuin lentoliikenteen yritysten strategian

Pauli Matti Juhani "Juice" Leskinen s. 19.2.1950 Juankoski – k. 24.11.2006 Tampere

- Sekatyömies Pauli Leskisen ja kartonkitechdastyöläisen Eini Leskisen viidestä lapsesta toinen henkiin jäänyt. Isä kuoli 1961.
- Kieliä opiskelleelle ja kuluttavilla elämäntavoillaan hätkähdyttäneelle taiteilijalle enteellisesti, hän sai koulussa lempinimekseen Juice (mehu), vaikka nimen keksijä ei tuolloin vielä tuntenut sanan merkitystä.
- Maaninen lukija, kirjoittaja ja sanaleikkien keksijä.
- Suurimmat vaikuttajat Lauri Viita, Reino Helismaa ja The Beatles. Mutta paljon muitakin.
- Tärkeimmät yhtyeet Coitus Int, Slam ja Grand Slam
- Tärkeimmät albumit Tauko I, Ajan Henki, Sivilisaatio ja Dokumentti
- Muuta kirjallista tuotantoa 12 runokokoelmaa, neljä lastenkirjaa, neljä muuta kirjaa ja useita käännöksiä. Loputon määrä lehtiartikkeleja sekä tekstejä toisille artisteille.
- "Tuuhea tukka ja vartalo solakka" – omakuva laulussa *Boogie -teorian alkeet, peruskoulun ala-astetta varten lyhyt oppimäärä*.

yllä? Vai onko yksinkertaisesti pörssiyritysten logiikka alasta riippumatta niin lyhytjänteistä, että hetkellisten näennäissäästöjen luominen, vaikka sitten pääomaa myymällä, mahdollistaa sellaisten henkilökohtaisten saavutettujen ja vielä saavutettavissa olevien etujen tavoittamisen, että pitkän aikavälin suunnitelmat ovat toissijaisia. Talousuutisointia seurattessa huomaa pörssiyrityksissä jatkuvasti olevan käynnissä, joko säästöohjelman, tai sitten säästöihin väkeä vähentämällä tähtäävät yt-neuvottelut. Säästäväisyys on toki hyve, mutta mitä merkitystä sillä imaginäärisellä summalla on, joka ilmoitetaan tavoitteeksi? Onko sen tarkoitus jotakuinkin sama, kuin oli sosialistisissa talouksissa ilmoitetuilla viisivuotissuunnitelmien tuotantolukujen päätähuimaavilla ylityksillä? Niissä tähtitieteellisimmäkään tulokset eivät koskaan johtaneet muuhun, kuin kansalaisille esitettyyn uuteen veetoomukseen, että vielä pitää vähän vyötä kiristää. Se talousmalli romahti muiden syiden ohella todellisuuden ja fantasian välisen eron synnyttämään uskonpuutteseeseen. Omakin jatkuvan kasvun edellyttämä velkataloutemme on kuin kolmijalkainen tuoli. Millaiset sen mahdollisuudet ovat uudistua?

Pienimmän riesan tiemaa

Juicen tekstissä syy uudelleen- ja toisinajattelun harvinaisuuteen on pelkistetty: On helppoa olla samaa mieltä.

Siinä on huomioituna älyllinen laiskuus ja mukavuudenhalu, joka tasaisesti läpäisee kaikki tuloluokat, eikä ole kovin luultavaa nopeasti korjaavia liikkeitä elämäntapaamme tulevan. Toimintaan tehokkaasti ihmisyhteisössä tarvitsee yksilö tietyn määrän kannatusta ajatuksilleen. Jos ne kovin poikkeavat siitä mihin vastaanottajat ovat tottuneet, niin ne luultavasti tulevat hiljaa tai äänekäästi tyrmätyiksi. Tässä voi nähdä jossain tapauksissa myönteisiäkin piirteitä. Hitaasti kääntyvät yhteiskunnat pystyvät seilaamaan vakaiden laivo-

jen tavoin suunnitelmallisemmin myrskyävillä finanssi-merillä. Niissä kritisointi tulee säilymään uuden luomista, ja saneeraaminen liiketoiminnan lopettamista tai kehittämistä, suositumpana vaihtoehtona. Ja kun sitten taas kerran joku esittää innovatiivisena avauksena tuloerojen kasvattamista ja entisestä työstä huonomman palkan maksamista tulevaisuudessa, niin suurehkoa merkitystä nauttivasta ay-liikkeestä käsin on jonkun toisen helppoa vastata siihen jotain yhtä kulunutta. Edellistä tarkoitan vain älyllisessä mielessä, jos kiristytyn mahdollisuus syntyy, niin se on eri asia. Mutta useimmiten ne, jotka eniten puhuvat mukavuusalueella olemisesta, viihtyvät itse siellä mainiosti vanhaa virttään veisaten.

Ei kuitenkaan syytä huoleen. Läpi ihmiskunnan historian on syntynyt uusia ajatuksia. Niiden kehittelijät ovat olleet toisinajattelijoita kaikilta elämän mahdollisilta alueilta ja kaikenlaisista taustoista. Huomattavaa on, että kovin harvoin heille itselleen on tarjoutunut mahdollisuus nauttia saavutuksiensa hedelmistä. Sisäinen kello, joka heissä on käynyt etuaikaa, ei ole ollut digitaali-maailman näytöllä varustettu. Asenteella on puolensakin, nimittäin itsemääräämisoikeus ja -kunnioitus. Sen vaikeuden ja voiton lienee **Aaro Hellakoski** kokoelmassaan *Huojuvat keulat* osuvimmin tiivistänyt – *Tietä käyden, tien on vanki. Vapaa on vain umpihanki.*

Toisinajattelija

*On helppoa olla samaa mieltä.
On helppoa olla mieletön.
Vaen enemmän löytää kun poikkeaa tieltä
ja oikaisee läpi metsikön.*

*Miten ajattelen – jos en ajattele toisin?
Mihin häkkiin lensinkään?
Miten ajattelen – jos en ajattele toisin?
Ajattelenko ensinkään?*

*On helppoa mennä joukon mukaan.
On helppoa mennä minne vaan.
Vaen kysyä sopii, oppiiko kukaan siellä
ajattelemaan?*

*Miten ajattelen – jos en ajattele toisin?
Mihin häkkiin lensinkään?
Miten ajattelen – jos en ajattele toisin?
Ajattelenko ensinkään?*

*On helppoa, kun ei päättään vaivaa.
On helppoa olla huoleton.
On helppoa takapuoltaan kaivaa
ja olla sukupuoleton.*

*Miten ajattelen – jos en ajattele toisin?
Mihin häkkiin lensinkään?
Miten ajattelen – jos en ajattele toisin?
Ajattelenko ensinkään?*

Häkki

Viimeisenä vastuksena vakavasti otetun toisinajattelun kaidalla polulla vastaan tulee peili. Hän, joka silloin kykenee asemansa, taustansa, koulutuksensa, tunteensa, tietonsa, siis itsensä rehellisimmin tutkimaan, ja havaitessaan johtopäätöksensä aikansa eläneiksi, ne toisin ajattelemaan – hän olkoon partansa ansainnut.

Teksti: JM KOSKINEN
Kuvitus: ELINA RAJALA

Ne tulevat aina öisin –

PUHDISTUS

Kohtaaminen –
Zara ja Aliide.

■ Nuori nainen raahautuu *Aliiden*, **Liisi Tandefelt**, pihalle 90-luvun alun maaseudulla Virossa. Prostituutioon pakotettu *Zara*, **Amanda Pilke**, on paennut raakaa parittajaansa *Pasaa*, **Kristjan Sarv**, joka on hänen jäljillään. Henkisesti ja fyysisesti murretun tytön saapuminen palauttaa Aliiden mieleen menneisyyden, jota hän menestyksettä on yrittänyt padota pois mielestään.

Naisten tarinoita kuljetetaan elokuvassa jaksoitettuna takaumilla. Nuoren Aliiden, **Laura Birn**, elämää on määrittänyt stalinistinen neuvostomiehitys 30-luvun lopulta 50-luvun alkuun. Vainotun maanviljelijä-, siis kulakki-perheen, tytär koettaa sisarensa *Ingelin*, **Krista Kosonen**, ja tämän lapsen kanssa pysytellä hengissä, ja samanaikaisesti piilotella Ingelin miestä *Hans Pekkiä*, **Peter Franzén**, kommunisteilla talon uumenissa. Hans on osallistu-

nut jatkosotaan Suomen joukoissa, niin sanottuna Suomen poikana ja jatkanut sissisotaa metsäveljenä vielä neuvostojoukkojen uudestaan miehitettyä Viron.

Epäinhimillisessä maailmassa Aliiden on keksittävä keino selviytyä. Hän nai uutta kommunistihallintoa palvo-*van Martinin*, **Tommi Korpela**, saadakseen edes jonkun suojan vainoajaltaan NKVD/KGB-upseeri **Tomi Salme-*lalta***. Aliiden todellinen ja täyttymätön rakkaus on kuitenkin piiloonsa elävältä haudattu Hans.

Aliiden ja Zaran, joka paljastuu Ingelin tyttären tyttäreksi, välille muodostuu hirviömaisten kohtaloiden kovettamien naisten jännitteinen suhde.

Kirja

Sofi Oksanen räjäytti pankin ja kii-
si kirjallisuutemme tähtitaivaalle Puhdistus -romaanillaan. Sen menestyk-

sen salaisuus lieenee tavassa, jolla se antoi kasvot ja tarinan Viron traumaattiselle lähihistorialle, joka ei vielä ole päättynyt. Aivan samoin, kuin nykyiset turistit ovat valmiita sulkemaan silmänsä lähialueillamme rehottavalta naiskaupalta, niin he tekivät reaalisisialismin kauhuilta muutama vuosikymmen sitten. ”Aatteen ja rakkauden” sie-luttoman pakkomyynnin rinnastaminen ja niiden takaa paljastuvan samankaltaisen sorron logiikka – ne tulevat hakemaan aina öisin – herätti monet ajattelemaan. Toivottavasti monet myös oivalsivat, että kommunistisen pakkovallan ikeessä eläneet asettivat toivonsa länsimaiden väliintuloon, vaikka nämä olivat sodan jälkeisillä sopimuksilla heidät myyneet. Eikä tämän päivän ihmis-
kauppa pyörisi niin tehokkaasti ilman lännestä peräisin olevaa rahaa.

Elokuva

Antti J. Jokisen elokuva on uskollinen kirjalle. Aiemmin lähinnä musiikkivideoiden ja vaatimattoman kauhuelokuvan *The Resident* tekijänä kunnostautunutta Jokista on yleisesti pidetty yllättävänä valintana Puhdistuksen ohjaajaksi. Mutta varsin hyvin hän isompaakin muotoa käsittelee. Kohtaukset soljuvat nopealla rytmillä värikylläisten kuvien ja dramaattisen äänimaailman vyörynä. Henkilöohjaus on kautta linjan toimivaa. Toki tästä kuuluu suuri ansio näyttelijöille, joista erityisesti Birn ja Tandefelt pääosissa ovat maini-

oita. Salmela, Korpela ja Franzén eivät kai ole koskaan epäonnistuneet missään roolissa.

Elokuvan naturalistinen väkivalta on herättänyt jonkin verran keskustelua. Siinä on mahdollista nähdä mässäilyn makua, mutta toisaalta äärimmäisen vastenmielisiä maailmoja kuvattaessa on toki perusteltua näyttää ne irvokkaina. Elokuvassa oleva perusongelma syntyy pikemminkin siitä, että roolihahmojen replikointi tapahtuu suomeksi, eikä henkilön edustaman kansallisuuden mukaisesti. Tarinan kuljetukseen syntyy samanlainen epäuskottava klangi, kuin

Natsi-Saksaan sijoittuvissa Hollywood-tuotannoissa, joissa koppelakit puhuvat murtaen englantia. Samoin muutamissa kohtauksissa oleva tietty siirapin ylitehostaminen – 30-luvun Virossa oli pysyvästi hellän utuinen maisema ja Neuvosto-Virossa taasen satoi aina, jos ei ollut hyytävä talvi – tekee tahattoman koomisen vaikutuksen.

Näistä huolimatta voi Puhdistusta elokuvana suositella, kunhan on ensin lokaissut **Solzhenitsynin** *Vankileirien Saariston*, jonka oikeudet Suomessa Oksanen muuten osti ja julkaisi uudestaan. Se oli kulttuuriteko.

Teksti: JM KOSKINEN
Kuvat: SOLAR FILMS INC.

Aliide Kuulustelussa.
Kuinka pitkälle on
paettava päästäkseen
piiloon?

Rakkaus, jota ei ole
etsii kotia. Nuoripari
Aliide ja Martin.

Uuden luottamusmieskauden alku lähestyy

■ Luottamusmiesten toimikausi alkaa parittomien vuosien helmikuun 1. päivänä ja kestää kaksi vuotta kerrallaan.

Pääluottamusmiehellä tarkoitetaan yrityksen palveluksessa olevaa ammattiosaston jäsenten valitsemaa pääluottamusmiestä. Jos yrityksessä on vain yksi luottamusmies, on hän pääluottamusmies.

Isommissa, tai laajalla alueella toimivissa yrityksissä voidaan valita myös työalueen luottamusmiehiä. Ammattiosasto sopii työnantajan kanssa siitä, mille työalueelle näitä valitaan. Tarpeen määrittelyssä kiinnitetään huomiota mm. kyseessä olevan työalueen työntekijöiden lukumäärään ja luottamusmiehen mahdollisuuteen, työajat huomioiden tavata työntekijöitä.

Luottamusmiesten toimialue käsittää yrityksen siltä osin, kun kyseessä ovat Ilmailualan Unioni IAU ry:n ammattiosastoon kuuluvat ja kyseisen yrityksen palveluksessa olevat henkilöt.

Luottamusmies edustaa työntekijöitä kysymyksissä, jotka liittyvät työnantajan ja työntekijöiden välisiin suhteisiin tai työelämän kehittämiseen. He ovat työntekijöiden tärkeimpiä edustajia työpaikoilla. Kannattaa siis porukalla käydä vakavia keskusteluja ehdolle asetettavien henkilöiden halusta ja mahdollisuuksista toimia parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden eduksi.

Näiden keskustelujen aika on nyt!

Unioni-lehti ilmestyy myös internetissä!

Lehti löytyy liiton sivuilta osoitteesta www.iau.fi

Julkaisemme internetissä koko painetun lehden pdf-muodossa.

Liiton nettisivuilta löytyy myös työehtosopimus ja paljon muuta tietoa.

UNIONIN ILMESTYMINEN 2012

Numero 6 ilmestyy 14.12.
aineisto toimitukseen 21.11.

ILMOITUSKOOT JA HINNAT (alv 0%)

koko sivu, 180 x 230 mm, 240 €
1/2 sivua, 180 x 115 mm, 120 €
2/6 sivua, 118 x 115 mm, 80 €
1/6 sivua, 57 x 115 mm, 40 €

Helsinki-Vantaan kuusi vuosikymmentä – näyttely ilmailumuseossa 6.1.2013 asti. ►

KUVAKULMA

Pekka Kainulainen

*Kuntavaaleissa ei kannata
äänestää ehdokasta,
joka uskoo omiin
lupauksiinsa.*

Hugo Tugo

Ilmailualan Unioni IAU ry

John Stenbergin ranta 6
PL 337
00531 HELSINKI

Puhelin: (09) 4785 71 (vaihte)
faksi: (09) 4785 7250
sähköposti: etunimi.sukunimi@iau.fi
kotisivut: www.iau.fi

Puheenjohtaja	Juhani Haapasaari	(09) 4785 7220
Varapuheenjohtaja	Reijo Hautamäki	(09) 4785 7221
Liittosihteeri	Juha-Matti Koskinen	(09) 4785 7225
Sopimussihteeri	Arto Kujala	(09) 4785 7222
Työympäristösihteeri	Pekka Kainulainen	(09) 4785 7227
Taloussihteeri	Ari Miettinen	(09) 4785 7228

Jäsenasiat: Ari Miettinen (09) 4785 7228
jasenasiat@iau.fi

Ilmailu- ja Rautatiekuljetusalan Työttömyyskassa

Toimisto on avoinna arkin klo 10.00–13.00

osoite: Kaisaniemenkatu 10, 00100 HELSINKI
faksi: 09 47857 209

kassanhoitaja	Paula Seppälä	p. 09 47857 200
kassanhoitaja	Sari Meling	p. 09 47857 202
kassanhoitaja	Mirva Tuomi	p. 09 47857 203
kassanhoitaja	Kari Kallio	p. 09 47857 201

email: etunimi.sukunimi@iau.fi
kotisivut: www.irkatk.fi

ÄÄNESTÄ KUNTAVAALEISSA 28.10.2012

ENNAKKOÄÄNESTYS 17.-23.10.

